

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput V. Ordo S. Francisci ab Innocentio III approbatus: cibus ei sociisque
in loco deserto allatus: multa de Sancto ejusque primis sociis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

AUCTOR
THOMAS CELANUS.

bant : et cum omnia implevisent, quæ ipsis præcepta erant, servos se inutiles reputabant. Sic etiam totam illam primam beati Francisci scholam puritatis spiritus possidebat, ut, cum utilia et sancta et justa operari sciret, de ipsis gaudere inaniter penitus ignoraret.

quos ille lætus suscipit, ejusque fama celebris evadit.

51 Beatus vero Pater nimia caritate filios amplectens, cœpit eis aperire propositum suum; et quæ sibi revelaverat Deus, indicare. Statim autem alii quatuor boni et idonei viri appositus sunt ad eos, et secuti sunt Sanctum Dei. Factus est proinde rumor magnus in populo, et fama Viri cœpit longius dilatari. Erat certe illo in tempore S. Franciscus et fratribus suis exultatio magna nimis et gaudium singulare, quando aliquis, quicumque vel qualicumque, dives, pauper, nobilis, ignobilis, vilis, carus, prudens, simplex, clericus, idiota, laicus, in populo Christiano, Spiritu Dei ductus, veniebat sanctum Religionis habitum suscepturus. Erat in secularibus viris de omnibus viris admiratio multa et humilitatis exemplum, eos provocans ad emendationis vitæ viam et poenitentiam peccatorum. Nulla ignobilitas, vel nulla paupertatis infirmitas obsistebat, quin ædificarentur in opere Dei, quos volebat ædificare Deus, qui esse cum abjectis et cum simplicibus delectatur.

B

ANNOTATA.

a Nempè in ecclesia S. Georgii intra civitatem Assisensem, ad quam defuncti corpus e conventu S. Mariæ in Portiuncula postredie mortis illius anno 1228 honorifice delatum fuit, et ex qua deinde anno 1250 ad ecclesiam eidem dicatam, ubi hactenus colitur, translatum est, ut constabit ex dicendis. Verum, cum Celanensis ante postremum annum scripserit, non potuit, nisi de prima illius sepultura in ecclesia S. Georgii meminisse.

b Hunc Bernardum, quem de Quintavalle cognominant, omnes agnoscunt, primum fuisse S. Francisci socium; ut omnino dicendum sit, puerum, qui hic præmittitur, non fuisse saltem ante Bernardum habitum a Sancto donatum. Consule Commentarium prævium § 9, ubi de hujus insignis viri ad S. Franciscum accessu, qui anno 1209 contigit, pluribus actum est. Lege etiam Tres Socios in Appendice num. 27 et seqq.

c Ita fere Matthæi cap. 19, v. 21.

d Fuit hic nominatus Petrus, de quo vide Tres Socios in Appendice num. 29.

e Vivebat is adhuc, dum hæc scripsit Celanensis: quare verbum Reliquit interpretare per Dedit. De eo vide apud nos die 25 Aprilis.

f Annumeratis ipso S. Francisco et puero, de quo supra.

g Actor. Apost. cap 4, v. 15.

h Hoc sanctissimi Viri vaticinium hodieque cum magna Ecclesiæ Dei utilitate impleri, totus orbis experitur.

i Nimirum Compostellam in Gallæcia, ubi S. Jacobi apostoli corpus magna peregrinorum accurrentium pietate colitur. Attamen eo usque tunc non pertigerunt laudati Bernardus et Egidius, quia nimis breve spatium inter eorumdum discessum reditumque intercessisse, mox videbimus.

CAPUT V.

Ordo S. Francisci ab Innocentio III approbatus: cibus ei sociisque in loco deserto allatus: multa de Sancto ejusque primis sociis.

XIII.
Romam profectus, juvenibus episcopo Assisate et Cardinale Sabinensi,
a

Videns beatus Franciscus, quod Dominus Deus quotidie augeter numerum in idipsum, scripsit sibi et fratribus suis, habitis et futuris, simpliciter et paucis verbis vitæ formam et Regulam, sancti Evangelii præcipue sermonibus utens a, ad cujus perfectionem solummodo inhiabat. Pauca tamen

inseruit alia, quæ omnia omnino ad conversationis sanctæ usum necessario innuebant*. Venit proinde Romam cum omnibus dictis fratribus b, desiderans sibi nimirum a domino Papa Innocentio III. quæ scripserat, confirmari. Erat tunc temporis Romæ venerabilis Assisii natus episcopus, nomine Guido e, qui sanctum Franciscum et omnes fratres in omnibus honorabat et speciali venerabatur dilectione: cumque vidisset S. Franciscum et fratres causam nesciens, ipsorum adventum [ægere d] tulit. Timebat enim, ne patriam vellent deserere, in qua Dominus per servos suos jam cœperat operari. Gaudebat plurimum tantos viros in suo episcopatu habere, de quorum vita et moribus maxime præsumebat. Sed audita causa, et eorum intellecto proposito, gavius est in Domino valde, respondens eis, se ad hoc consilium et præsidium fore. Accessit præterea S. Franciscus ad reverendum dominum episcopum Sabinensem, nomine Joannem de S. Paulo e, qui inter alios Romanæ curiæ principes et majores terrena videbatur despiciere, et amare cælestia. Nam illum benigne atque caritative suscipiens, ipsius voluntatem et propositum plurimum commendavit.

55 Verum, quia homo erat providus et discretus, cœpit eum de multis interrogare, et, ut ad vitam monasticam seu eremiticam diverteret, suadebat. At sanctus Franciscus suasionem ejus humiliter, prout poterat, recusabat: non suasa despiciendo, sed alia pie affectando, altiori ferebatur. Mirabatur dominus ille fervorem ipsius, et timens, ne a tanto proposito resiliret, ei planiora itinera ostendebat. Tandem ejus constantia victus, precibus acquievit, et coram Domino studuit ejus negotia de cætero promovere. Præerat tunc temporis Ecclesiæ Dei Innocentius Papa III f, ut gloriosus doctrina, affluentissimus quoque sermone, clarissimus zelo justitiæ, cum fidei cultus eam poscebat. Hic cum virorum Dei votum agnovisset, discretionem prævia, petitioni eorum assensum præbuit, et effectu prosequentis complevit: atque de plurimis cohortans et monens eos, benedixit S. Franciscus et fratribus ejus, dixitque eis: Ite cum Domino, fratres, et prout Dominus inspirare vobis dignabitur, omnibus poenitentiam prædicate. Cum enim omnipotens Dominus vos numero multiplicabit et gratiam*, ad me cum gaudio referetis, et ego vobis his plura concedam, et securius majora committam g. Vere Dominus erat cum S. Franciscus, quocumque pergebat, eum revelationibus lætificans et beneficis exhortans. Nam cum nocte quadam se sopori dedisset, visum est ei per quandam viam ambulare, juxta quam arbor magna proceritatis stabat. Arbor illa pulchra, fortis, grossa et alta nimis. Factum est autem, dum appropinquaret ad eam, et sub ea stans, ejus pulchritudinem et altitudinem miraretur, ut cacumen arboris tangeret, eamque manu capiens facillime inclinaret ad terram. Et revera sic actum est, cum dominus Innocentius, arbor in mundo excelsior et sublimior, ejus petitioni et voluntati se tam benignissime inclinavit.

54 Sanctus Franciscus de munere ac gratia tanti patris et domini plurimum exultans, gratias egit omnipotenti Deo, qui ponit humiles in sublimi, et moerentes erigit sospitate; statimque venit visitare limina B. Petri. Et oratione completa, egressus ex Urbe, versus vallem Spoletanam iter arripens, cum sociis est profectus. Conferebant ad invicem, dum irent, quanta et qualia eis clementissimus Deus dona contulerit, qualiter a Vicario Christi, domino et patre universæ Christianæ nationis, gratissime sunt recepti: qualiter etiam monita et præcepta ipsius adimplere valerent: qualiter Regulam, quam susceperant, possent sincere servare et indeclinabiliter custodire: qualiter moniti* sanctitate et religione coram Altissimo ambularent: qualiter deinde vita et mores ipsorum per incrementa sanctorum virtutum forent proximis ad exemplum. Cumque novi Christi discipuli de hujusmodi

D
* forte innuebat.

b

c

d

e

approbationem Regulæ et potestatem prædicandi sibi suisque a Papa impetrat.

E

f

* forte gratia

g

F

XIV.
Roma cum suis revertens, in via divinitus refecitur,

* an muniti?

h A hujusmodi in schola humilitatis sufficienter disputassent, dies multum ascendit et hora *h* præterit. Pervenerant tunc ad desertum locum, præ lassitudine itineris fatigati, et usurientes refectionem aliquam invenire non poterant, eo quod locus ille ab hominum habitatione valde remotus erat. Statimque, divina gratia procurante, occurrit homo, afferens manu panem, deditque eis, et abiit. Ipsi vero non cognoscentes eum, mirati sunt in cordibus suis, et ut magis de misericordia divina confiderent, devote alter alterum admonebat. Sumptoque cibo, et ex ipso non modico * confortati, venientes ad quandam locum prope civitatem Ortensem *i*, ibidem fere per dies quindecim sunt morati. Aliqui eorum intrantes civitatem, acquirentes necessaria victus, et modicum illud, quod acquirere poterant ostiatim, ad fratres alios deportantes, cum gratiarum actione ac lætitia cordis pariter manducabant. Si quid vero residuum erat, quoniam alicui dare non poterant, recondebant illud in quodam sepulchro, quod aliquando conservaverat corpora mortuorum, ut idem iterum manducarent.

et prope civitatem Hortensem aliquot dies in deserto loco moratus.

B 53 Locus ille desertus erat atque relictus, et rarorum aut nullorum frequentabatur accessu. Erat eis exultatio magna, cum nihil haberent, aut viderent, quod eos posset vane seu carnaliter delectare. Cœperunt propterea cum sancta paupertate ibidem habere commercium, et in defectu omnium, quæ sunt mundi, nimium consolari. Disponebant, sicut ibi erant, et ubique perpetuo adherere. Et quia, deposita omni sollicitudine terrenorum, sola eos divina consolatio delectabat, statuunt et confirmant, nullis impulsu tentationibus ab ejus amplexibus resilire. Sed licet ipsius loci amenitas, quæ ad corruptendum verum vigorem animi non mediocriter potest, eorum non detineret affectus, ne saltem longioris moræ assiduitas vel solum exterius eis aliquid proprietatis innecteret, loco ipso relicto *k*, sequentes felicem Patrem, vallem Spolethanam tunc temporis intraverunt. Conferebant pariter veri cultores justitiæ, utrum inter homines conversari deberent, an ad loca solitaria se transferre. Sed S. Franciscus, qui non de industria propria confidebat, sed sancta oratione omnia præveniebat negotia, elegit non sibi vivere soli, sed ei, qui pro omnibus mortuus est, sciens se ad hoc missum, ut Deo animas lucraretur, quas diabolus conabatur auferre.

xv. in civitatibus et castellis prædicat

C 56 Circuibat proinde fortissimus miles Christi Franciscus civitates et castella, non in persuasibilibus humane sapientiæ verbis, sed in doctrina et virtute spiritus, annuncians regnum Dei, prædicans pacem, docens salutem et poenitentiam in remissionem peccatorum. Erat in omnibus fiducialius agens ex autoritate Apostolica sibi concessa *l*, nullis utens adulationibus, nullis seductoribus blandimentis. Nesciebat aliquorum culpas palpate, sed pungere; nec vitam fovere peccantium, sed aspera increpatione percutere. Quoniam primo sibi suaserat opere, quod verbis aliis suadebat; et non timens reprehensorem, veritatem fidentissime loquebatur, ita ut litteratissimi etiam viri, gloria et dignitate potentes, mirarentur sermones, et timore utili ejus præsentia terrentur. Currebant viri, currebant et femine; festinabant clerici, accelerabant Religiosi, ut viderent et audirent Sanctum Dei, qui homo alterius seculi videbatur. Omnis ætas, omnisque sexus properabat cernere mirabilia, quæ novit Dominus, quæ per Servum suum operabatur in mundo. Videbatur certe tempore illo, sive per præsentiam S. Francisci, sive per famam quædam nova lux e cælo missa, in terris fugans universam tenebrarum caliginem, quæ pene totam sic occupaverat regionem, ut vix aliquis sciret, quo foret pergendum. Sic enim alta profunditas oblivionis Dei, et negligentia sopor mandatorum ejus fere omnes oppresserat, ut vix excitari a veteribus et inveteratis malis aliquatenus paterentur.

57 Radiabat quasi stella fulgens in caligine noctis, et quasi mane expansum super tenebras. Sicque factum est, ut in brevi totius provinciæ facies sit immutata, et lætiori vultu appareret, ubique deposita pristina fœditate. Fugata est prior ariditas et seges in scalenti * campo surrexit cito. Cœpit etiam inculta vinea germinare, et germen odoris et honestatis pariter parturivit. Resonabat ubique gratiarum actio et vox laudis, ita ut multi, secularibus curis abjectis, in vita et doctrina beatissimi patris Francisci suam reciperent notitiam, et ad Creatoris amorem et reverentiam aspirarent. Cœperunt multi de populo nobiles, ignobiles, clerici et laici divina inspiratione compuncti, ad S. Franciscum accedere, cupientes sub ejus disciplina et magisterio perpetuo militare. Quos omnes Sanctus Dei, velut cælestis gratiæ rivus uberimus, charismatum imbribus rigans, agrum cordis ipsorum virtutum floribus exornabat: Egregius nempe Artifex, ad cujus formam, regulam et doctrinam efferendo præconio in utroque sexu Christi renovatur Ecclesia, et trina fide triumphat *m* salvandorum. Omnibus tribuebat normam vitæ, et salutis viam in omni gradu veraciter demonstrabat.

58 Sed de Ordine, quem caritate pariter et professione assumpsit et tenuit, præcipue sermo in manibus est. Quid enim? Ordinem Fratrum Minorum primitus ipse plantavit, et ea scilicet occasione hoc ei nomen imposuit. Cum enim sic in Regula scriberetur: Et sunt MINORES: ad cujus sermonis prolationem ea quidem hora, Volo, inquit, ut ORDO FRATRUM MINORUM fraternitas hæc vocetur *n*. Et vere Minores, qui omnibus subditi existentes, semper quærebant locum vilitatis et officium exercere, et in quo quædam fore injuria videretur, ut sic in solido veræ humilitatis fundati mererentur, ut felici dispositione in eis consurgeret omnium virtutum fabrica spiritalis. Revera constantiæ fundamentum caritatis nobilis structura surrexit, in qua vivi lapides ex omnibus mundi partibus coacervati sunt in habitaculum Spiritus Sancti. O quanto caritatis ardore flagrabant novi Christi discipuli! Quantus in eis præ societatis vigeat amor! Cum enim alicubi convenirent pariter, vel in via, ut moris est, sibi invicem obviarent, ibi spiculum spiritalis amoris resultabat, super omnes veræ dilectionis seminarium spargens. Quid illud? Casti amplexus, suaves affectus, osculum sanctum, dulce colloquium, risus modestus, animus simplex, lingua placabilis, responsio mollis, idem propositum, promptum obsequium et indefessa manus.

59 Et quidem cum terrena cuncta despicerent, et seipsos nunquam amore privato diligerent, totius affectum in communi refundentes, seipsos dare in pretium satagebant, ut fraternæ necessitati pariter subvenirent; desiderabiliter conveniebant, delectabilis simul erant, et gravis erat utrinque separatio socialis, amarum divortium, acerba disjunctio. Sed nihil sanctæ obedientiæ præceptis audebant præponere obedientissimi milites, qui, antequam perlicerent, obedientiæ se ad exequendum imperium præparabant, nihil scientes discernere in præceptis, ad quæque injuncta, omni remota contradictione, quasi præcipites concurrebant. Paupertatis sanctissimæ sectatores, quia habebant nihil, amabant nihil, perinde nihil perdere verebantur. Sola tunica erant contenti, repetiata *o* quandoque intus et foris. Nullus in ea cultus, et despectus multus et vilitas apparebat, ut in ea crucifigi penitus mundo viderentur. Fune succincti, femoralia vilia gestabant, et in his omnibus permanere, nihilque amplius habere, propositum pium habebant. Securi propterea erant ubique, nullo timore suspensi, nulla cura distracti, sine ulla sollicitudine diem crastinum expectabant: nec de serotino hospitio, in magno frequenter itineris discrimine positi, anxiantur. Nam cum sepe in maximis frigoribus necessario carerent hospitio, clibanus recolligebat eos *p*, vel certe in cryptis

AUCTORE
THOMA CELAN.
cum miro p o
puli concursu
parique fructu.
* l. squalenti

m

Socii seu discipuli ejus, quos Minores vocari voluit.

E

n

in omni virtutum genere excellunt.

F

o

p

AUCTORE
THOMA CELAN.

aliisque præ-
lucent,
g

r

cryptis seu speluncis humiliter latitabant. Diebus vero manibus propriis, qui noverant, laborabant, existentes in domibus leprosororum, vel in aliis locis honestis, servientes humiliter et devote.

40 Nullum officium exercere volebant, de quo posset scandalum exoriri g, sed semper justa et sancta, honesta et utilia operantes, omnes, cum quibus conversabantur, ad humilitatis exemplum et patientiam provocabant. Ita eos virtus patientiæ circumdederat, ut potius quaererent, ibi esse, ubi persecutionem suorum operum paterentur, quam ubi possent, sanctitate ipsorum cognita vel laudata, mundi favoribus sublevari. Nam multoties opprobriorum contumeliis affecti, denudati, verberati r, ligati, carcerati, nullius patrocinio se tuentes, cuncta sic viriliter sustinebant, ut in ore ipsorum non nisi sola vox laudis et gratiarum actio resonaret. Vix aut nunquam a laude Dei cessabant, sed continua discussione, quidquid recolligentes, pro bene actis gratias Deo, pro neglectis et incaute commissis gemitus et lacrymas persolvebant. Relictos a Deo se fore, putabant, si non se in spiritu devotionis solita pietate jugiter cognoscerent visitari. Cum enim orationibus incumbere vellent, ne ipsos arriperet somnus, aliquo adminiculo tuebantur. Aliquis suspensus funibus fulebatur, ne per somni subreptionem oratio turbaretur: aliqui se instrumentis ferreis circumdabant: aliqui vero ligneis ergastulis se cingebant. Si quando ciborum copia vel potus, ut assolet, eorum sobrietas turbaretur, vel itineris lassitudine necessitatis metas vel in modico pertransiret, multorum dierum abstinentia se acerbissime cruciabant. Tanta denique maceratione incentiva carnis reprimere satagebant, ut in frigidissima glacie non abhorrerent sæpius se nudare, ac totum corpus spinarum aculeis compungentes, effusione sanguinis irrigare.

ita scilicet a
sancto Patre
suo instituti.

41 Ita enim omnia terrena strenuissime contrebant, ut extrema vitæ necessaria recipere paterentur, et tam longa consuetudine a corporea consolatione disjuncti quæque aspera non timerent. In his omnibus pacem et mansuetudinem cum omnibus sequebantur, et pudica semper et pacifica operantes, summo studio cuncta scandala devitabant. Vix enim tempore necessario loquebantur, nec de ipsorum ore scurrile aut otiosum quippiam procedebat, ut in omni vita et conversatione ipsorum non posset impudicum quid vel inhonestum aliquatenus inveniri. Actus eorum omnis disciplinatus, incessus modestus, sensus omnes ita mortificati erant in eis, ut vix audire seu videre, nisi quod eorum intentionem exposceret, paterentur. Defixis in terra oculis, mentem in cælo habebant. Nulla invidia, nulla malicia, nullus rancor, nulla oblocutio, nulla suspicio, nulla amaritudo in eis locum habebant; sed concordia multa, quies continua, gratiarum actio, et vox laudis erat * in eis. Hæc sunt documenta pii Patris, quibus non verbo tantum et lingua, sed opere et veritate maxime, novos filios informabat.

* an erant?

ANNOTATA.

a Waddingus existimavit, hanc eam Regulam esse, quam ipse Waddingus e duabus primam edidit. Mihi verisimilius est, Regulam, quam S. Franciscus omnium primam scripsit, perisse aut latere; eam vero, quam laudatus Annalista Minorum primam credidit, unam esse ex aliis, quas Tres Socii in Appendice num. 55 ab eodem sancto Institute scriptas asserunt, prius quam faceret illam, quam ultimo reliquit fratribus. Rationem habes in Commentario prævio num. 227 et sequenti.

b Nimirum undecim, quibus ipse Franciscus junctus erat duodecim. Porro hoc iter et Regulæ approbationem cogimur anno 1209 asfigere ob rationes datas in Commentario prævio num. 134 et sequentibus.

c Ab Ughello in Italia sacra Vido vocatur, isque ipse est, qui S. Franciscum, patri bona omnia atque

etiam vestes cedentem, pene nudum in brachia sua D suscepit, suoque pallio textit.

d Vocem ægre, quæ in apographo nostro desiderabatur, addidi et unciis inclusi.

e Insigne hujus Cardinalis, e familia Columnensium nati, elogium habes apud Ciaconium et Oldoinum tom. I Vitarum Romanorum Pontificum et Cardinalium col. 1161 et sequenti. Ibidem etiam dicitur fuisse primus Ordinis Minorum protector; quod verum est, si curam et officia spectes; sed infra videbimus, primum ejusdem protectorem Pontificia auctoritate potestateque constitutum, fuisse Cardinalem Hugolinum seu Hugonem, episcopum Ostiensem, qui postea ad summum Pontificatum evectus Gregorius IX dictus fuit.

f Innocentius III, Cælestino III succedens, Romanam S. Petri Cathedram ab anno 1198 usque ad 1216 tenuit.

g Multa hic compendiose complexus est, atque aliqua prætermisit Celanensis, quæ uberius exposuerunt Tres Socii in Appendice cap. 4, et S. Bonaventura cap. 5, apud quos ea legi possunt. Ceterum hæc Regulæ approbatio solo vixæ vocis oraculo sine scriptis facta fuit.

h Puto, hic excidisse vocem cænæ, aut reficiendi vel similis significationis.

i Orta, seu Hortia et Hortanum, episcopalis civitas est in provincia Patrimonii S. Petri, ad Tiberim atque in ipso Umbriæ limite sita.

k De tota hac apud Hortanum mora silent Tres Socii et S. Bonaventura: meminit tamen biographus secundus; sed in hujus apographo nostro, forte ex solius describentis vitio, illa, quæ solum fere quindecim dierum fuisse a Celanensi dicitur, per quadraginta dies protracta est.

l Videlicet, quia Innocentius III ipsi sociisque illius potestatem fecerat patientiam prædicandi, ut præmissum est num. 55.

m Insinuat tres Ordines ab eo institutos, scilicet Fratrum Minorum, Pauperum dominarum, quas nunc Clarissas vocamus, et Penitentium.

n In Regula primo loco a Waddingo edita cap. 6 legitur: Et nullus vocetur Prior, sed generaliter omnes vocentur FRATRES MINORES: atque hic est primus locus hujus Regulæ, in quo vox Minores occurrit. Quapropter oportet, Celanensem hic locutum esse de alia Regula, in qua præmittentur istæ voces, Et sunt Minores, quarum occasione S. Franciscus voluit Ordinem suum appellari Fratrum Minorum. Hæc certe non est Regula omnium ultima, in qua istæ voces non sunt; sed verisimillime omnium prima, quæ latere vel perisse videtur.

o Repeciata, id est, assutis centonibus resarta. Galli dicunt Rapiécé, a pièce Latine frustum, cento etc. In utraque quoque Regula Minorum a Waddingo edita cap. 2 legitur: Fratres omnes vilibus vestibus induantur, et possint eas repeciare de saccis et aliis peciis.

p Hujusmodi exemplum habes apud Tres Socios in Appendice num. 58.

q Consona habet Regula primo loco edita a Waddingo cap. 7, quod de modo serviendi et laborandi inscriptum est.

r Hujus generis exempla referunt Tres Socii in Appendice num. 40, aliaque per decursum Vitarum videbimus.

CAPUT VI.

Habitatio S. Francisci in Rivo-torto: Sociorum instructio, quos docet orare: virtutibus fulget, occulta cordium et futura novit.

Colligebat se beatus Franciscus cum cæteris juxta civitatem Assisi in loco, qui dicitur Rugus-tortus a: quo in loco tugurium quoddam relictum erat, sub cujus umbra vivebant, magnarum et pulchrarum domuum strenuissimi contemptores, et tuebantur se ibidem

XVI.
Habitat cum
fuis in Rivo-
torto, ubi
exemplo suo
a